

Decyzja

Prezydium KK

nr 56/20

ws. Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady,
Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Eurogrupy:
Skoordynowana reakcja gospodarcza na epidemię COVID-19 - COM(2020) 112.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku, że działania związane z walką z COVID-19, a następnie z odbudową gospodarczą i społeczną muszą co do zasady, uwzględnić konieczność zachowania maksymalnej solidarności pomiędzy państwami członkowskimi, w tym przede wszystkim wobec państw dotkniętych przez epidemię w sposób najbardziej brutalny. Istnieje potrzeba otwartego podejścia do uwspólniania długu i nowych efektywnych form zarządzania współpracą.

Najistotniejszym jest podejmowanie działań związanych z walką z pandemią w duchu dialogu z zachowaniem efektywnego prawa do konsultacji. Nie tylko opiniowanie projektów aktów prawnych, ale szersza dyskusja z partnerami społecznymi o założeniach podejmowanych działań jest kluczowa.

Prezydium KK wnosi następujące uwagi do *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Eurogrupy: Skoordynowana reakcja gospodarcza na epidemię COVID-19 - COM(2020) 112*:

Pozytywnie oceniamy założone cele oraz ich kolejność:

- przyczynianie się do ratowania ludzkiego życia; zapewnienie niezbędnych środków na wydatki na dostawy materiałów oraz inwestycje w działania prowadzące do ograniczenia pandemii oraz leczenia osób chorych.
- zapewnienie ochrony pracowników w Europie.
- ograniczenie wpływu na gospodarkę w ujęciu ogólnym, wykorzystując wszystkie dostępne w UE narzędzia oraz elastyczne ramy UE, pozwalające państwom członkowskim na maksymalizowanie ich działań.

W części 3. ZAPEWNIENIE SOLIDARNOŚCI NA JEDNOLITYM RYNKU,

3.1. DOSTAWY SPRZĘTU MEDYCZNEGO

Komisja Europejska zarzuca niektórym państwom członkowskim opracowywanie lub przyjęcie krajowych instrumentów ograniczających wywóz środków ochrony indywidualnej takich jak okulary ochronne, maski, rękawice, komplety i fartuchy chirurgiczne, a także leków. Komisja wskazuje, iż wskutek tych działań niezbędne materiały mogą nie dotrzeć do tych, którzy ich najbardziej potrzebują, zwłaszcza pracowników służby zdrowia, zespołów interwencyjnych i pacjentów na obszarach dotkniętych epidemią w całej Europie.

Komisja wydaje się nie dostrzegać, iż ograniczenia te mogą właśnie mieć na celu aby wskazane środki ochrony indywidualnej dotarły do potrzebujących, szczególnie w państwach o niższym standardzie życia. Ograniczenia lub zakaz wywozu mogą stanowić jedyny sposób zapewnienia dostępu do tych środków dla obywateli krajów uboższych, gdyż ze względu na różnice cen tych środków w poszczególnych krajach UE, stanowiących pochodną różnicy standardów życia w krajach UE, należy liczyć się z możliwością wywozu środków ochrony osobistej z krajów uboższych celem sprzedaży w bogatszych krajach UE, dla maksymalizacji zysku. Od lat utrzymywana jest Europa dwóch prędkości czego negatywny skutek możemy właśnie zauważyć. Stąd rodzi się pytanie w jakim stopniu Polska korzysta ze środka (unijny zakup wyposażenia) w ramach Unijnego Mechanizmu Obrony Ludności, który miał być uruchomiony na początku kwietnia oraz z Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, o którym mowa w punkcie 4.1 i czy ich poziom jest wystarczający na tym etapie walki z Covid-19.

Być może jest to także właściwy moment by KE dostrzegła błąd, jakim było przeniesienie większości produkcji m.in. komponentów do produkcji leków, czy materiałów ochrony indywidualnej poza granice UE. Dzisiaj już wiemy, że jest to nie tylko niewłaściwe z punktu widzenia miejsc pracy, których pozbawiono obywateli UE, ale przede wszystkim ze względów bezpieczeństwa oraz utrzymania trwałych łańcuchów dostaw i dystrybucji, o które KE jest tak zatroskana.

4.2. ŁAGODZENIE WPLYWU EPIDEMII NA ZATRUDNIENIE

Należy zgodzić się z przekonaniem Komisji, iż pracownicy nie powinni być poszkodowani w wyniku epidemii. Aby tak jednak było, zaangażowanie UE powinno być większe niż to, zaprezentowane w komunikacie. Dodatkowo należy zwrócić większą uwagę na zróżnicowany wpływ epidemii na poszczególne państwa członkowskie. W Komunikacie skupiono się na opisanu kilku zasadniczych rozwiązań w zakresie ochrony miejsc pracy, w tym na przejściowym skróceniu czasu pracy oraz telepracy, tymczasem szczególnie

wsparcie należałoby objąć przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników, które bezpośrednio realizują inwestycje z udziałem środków z UE (w tym badawczo – rozwojowe). W tym zakresie wymagane jest działanie mające na celu usprawnienie finansowania tychże przedsiębiorstw ze środków UE. Wydłużona procedura finansowania kosztów kwalifikowanych w istotny sposób obniża i tak zachwianą płynność finansową ww. przedsiębiorstw.

NSZZ „Solidarność” podkreśla konieczność szybkiego przywrócenia efektywnej możliwości pracy dla pracowników transgranicznych. Proces przywracania normalności w zakresie swobody przepływu musi w pierwszej kolejności uwzględniać fakt, że są to osoby, które pracują w jednym państwie członkowskim a mieszkają w drugim. Ich praca jest niezbędna dla normalnego funkcjonowania regionów przygranicznych połączonych często silnymi związkami ekonomicznymi i organizacyjnymi.

Propagowanie telepracy, jako sposobu na osłabienie negatywnych skutków epidemii faktycznie może stanowić dobre rozwiązanie pod warunkiem, iż dotyczy to pracy w uregulowanych przepisami warunkach np. pracowników. Nie będzie dobrym rozwiązaniem promowanie telepracy rozumianej, jako świadczenie pracy przy pomocy platform cyfrowych o nieuregulowanym statusie prawnym, bez gwarancji praw socjalnych. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, iż w sytuacji rosnącego bezrobocia ta druga forma może zacząć dominować, do czego nie można dopuścić. Dlatego w zaprezentowanych działaniach Komisji zabrakło inicjatywy zapowiedzi przygotowania wniosku ustawodawczego regulującego kwestię wykonywania pracy na odległość, w szczególności przy wykorzystaniu platform cyfrowych.

Na aprobatę zasługuje rozwiązanie propagowane przez Komisję, dotyczące przejściowego skrócenia czasu pracy przy jednoczesnym wspieraniu dochodów pracowników. Jak Komisja podkreśla, samo skrócenie czasu pracy nie jest rozwiązaniem właściwym, gdyż w odniesieniu do pracowników o najniższych dochodach konieczne jest równoczesne wspieranie dochodów. W odniesieniu do pracowników otrzymujących najniższe wynagrodzenia, proporcjonalne obniżenie wynagrodzenia wraz z obniżeniem czasu pracy prowadziłoby do ukształtowania wynagrodzeń na zbyt niskim poziomie. Potrzeba także zmian w systemach zasiłków dla bezrobotnych tak, aby odpowiadały na aktualne potrzeby i zabezpieczały przed ubóstwem osoby tracące pracę.

W komunikacie znalazła się zapowiedź przyspieszenia prac nad przygotowaniem wniosku ustawodawczego w sprawie Europejskiego programu reasekuracji świadczeń dla osób bezrobotnych. *Inicjatywa ta ma na celu wsparcie osób pracujących i ochronę osób, które straciły pracę w wyniku dużych wstrząsów, a także zmniejszenie presji na krajowe finanse*

publiczne, a tym samym wzmocnienie społecznego wymiaru Europy i zwiększenie jej spójności. Program ten byłby w szczególności ukierunkowany na wspieranie polityk krajowych, mających na celu utrzymanie miejsc pracy i umiejętności na przykład poprzez systemy pracy w niepełnym wymiarze czasu lub na ułatwianie osobom, które utraciły zatrudnienie, zmianę pracy.

Trudno odnieść się do zapowiedzi zmiany ustawodawczej nie znając szczegółowo jej treści. Można się domyślać, iż chodzi tu o powszechne ubezpieczenie od bezrobocia. Na myśl przychodzi tu jednak refleksja, iż gdyby w przeszłości UE nie dopuściła do obniżenia standardów pracy tj. masowego zastępowania stosunków pracy innymi niepewnymi i niestabilnymi formami zatrudniania – umowy cywilne, samozatrudnienie - te dodatkowe inicjatywy nie byłyby konieczne, gdyż do systemu zabezpieczenia społecznego trafiłyby niezbędne środki na walkę z bezrobociem. Niemniej, dążąc obecnie do wzmocnienia społecznego wymiaru Europy – jak zapowiada Komisja – należy wrócić do zasady ochrony pracy w każdych warunkach, niektóre formy elastyczne dopuszczając tylko na czas zdarzeń nadzwyczajnych.

Odnosząc się do źródeł finansowania walki ze skutkami pandemii i podkreślane przez Komisję obciążenie finansów państw członkowskich, zauważalny jest brak zapowiedzi przyspieszenia prac nad wnioskiem ustawodawczym w zakresie opodatkowania usług cyfrowych tzw. podatek cyfrowy od zysków uzyskiwanych z usług cyfrowych, jako dodatkowego źródła finansowania działań.

4.3. INICJATYWA INWESTYCYJNA W ODPOWIEDZI NA KORONAWIRUSA

NSZZ „Solidarność” w pełni popiera przedstawioną inicjatywę inwestycyjną w odpowiedzi na koronawirusa i zaproponowane zniesienie w 2020 roku obowiązku zwrotu niewykorzystanych płatności zaliczkowych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Jednakże taka propozycja może okazać się zbyt skromna, dlatego należy rozważyć takie możliwości także w kolejnym roku. Niezależnie od podjętych decyzji, trzeba przyspieszyć działania w zakresie tej inicjatywy tak, aby państwa członkowskie miały szansę przekierowania funduszy do najbardziej potrzebujących sektorów i podmiotów. Dlatego w pełni popieramy apel do Rady i Parlamentu Europejskiego o wzmoczoną pracę nad inicjatywą.

W ramach wyróżnionych priorytetów w zakresie przekierowania środków zwrócić należy uwagę, że wsparcie systemu ochrony zdrowia nie powinno zamykać się jedynie w zakresie wspierania leczenia chorych dotkniętych COVID-19, ale na całe systemy ochrony zdrowia tak, aby przywrócić funkcjonowanie systemów dla osób wymagających leczenia

długotrwałego jak i doraźnego. Ograniczenia dostępu do opieki zdrowotnej mogą przyczynić się do szybszego rozwoju chorób cywilizacyjnych.

Popieramy także rozszerzenie zakresu Funduszu Solidarności UE tak, aby uwzględnić w nim sytuację kryzysową w zakresie zdrowia publicznego.

Gdańsk, 29 kwietnia 2020 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa
Ewa Zydorek